

A film

A hetedik nagyhatalom. Olyan jelentős, mint a vasut vagy a rádió. És ezenkívül már van olyan finom, mint egy vers, egy leheletnyi zene, egy ecsetvonás. Nincs az a tipografizálás, mely minden szépséget és értelmet úgy kihozna mint a film. Amerre az ember jár, mindenütt mozikultura. Az emberek szeretnek moziba járni, nézni a vásznon messzi tájakat, idegen embereket. Tudniillik nem mindenki utazhat. Vannak emberek akik ott halnak meg, ahol születtek, anélkül, hogy elmozdultak volna onnan. De nem csak azért. Egy tökéletesen elkészített film tökéletes és művészi marad a legeldugot-

tabb bácskai vagy egyiptomi faluban is. Amit nem mondhatunk el a színházról vagy különösen a tarka-barka, nagyon sokszor minden kulturértéket nélkülöző műkedvelésről. A színházi kultura kisvárosokban, falvakban milyen nagyon visszamaradt! Ezért a film oriási szerepet hivatott játszani az emberiség kulturájának kiépítésében. És minél civilizálatlanabb egy földrész annál nagyobb szerepet játszik műveltségének fejlődésében a film. Nem mindenki olvas. Illetve nagyon kevesen. De a film a művészet azon ága, mely életünk nagyon sok mulasztását helyreigazíthatja.

Szalay György

Mindennapi kenyérünk (Filmkritika)

Amerikai film a munkanélküliek életéből. De azért ez ne riasszon vissza senkit attól, hogy meg ne nézze ezt az úgynevezett „munkás“-filmet. Nincs ebben semmi borzalmas, semmi brutális, ami egy a nyugalomhoz és békeességhez szokott gyöngébb idegzetű nézőt kizökkentene mindennapi egyforma életéből. Nincs benne igazságtalanság, reménytelenség és véres uccai tüntetés. De van benne valami más. Alattamos módon bejátszott regresszív, hanyatló eszmék propagandája a fekete, barna s többi színű ing mellett.

A darab tartalma a következő:

Fiatal munkanélküli házaspár ingóságainak eladásából tengeti életét. Munka nincs, ingóságai fogynak és mint utolsó reménység a vásznon megjelenik a Gazdag Nagybácsi (akit a világ összes munkanélkülijének és a többi reménytelen életűeknek e sorok írója a legőszintebben kíván) és egy távoli farmját ajándékozza

a házaspárnak. A föld műveletlen és csak akkor megy át a szerencsés házaspár tulajdonába, ha kifizetik a rátáblázott bankadósságot. Leutaznak az elhagyott földbirtokra, de mivel a földműveléshez semmit sem értenek, a munka igen keservesen halad előre. A férjnek mentő ötlete támad. Összegyűjt a birtokon egy csomó munkanélkült és közös munkával próbálják termékkennyé tenni a földet. A szántási és vetési munkák nagyszerűen sikerülnek és a földből kibuvó első csirát imával köszönti a telep hálás közössége (mintha az ima és nem a föld termőereje csirázatná ki az elvetett gabonaszemet). Reményeiket a termésben a bank által a farmra kitűzött árverés zavarja meg. Az árverésen az árverezni akarókat kötéllel és ökölrel fenyegetik, aminek eredményeképpen ők maguk vesznek meg a farmot 2, azaz kettő dollárért. (Talán ez a legtökéletesebb formája a parasztvédelemnek, csak az a baj, hogy a reális életben nehezen képzelhető el.)

Ezután következik munkájuk sikeres befejezésének második akadályja. Elfogy az élelem s az a veszély áll fenn, hogy az éhség szétkergeti a telep lakosságát mielőtt leszedhetnék a termést. Ekkor a társaság egyik tagja — üldözött gangster — jelentkezik a rendőrségen és az elfogatására kitűzött díjjal segíti ki társait. Pénz most már van, megnyugszanak a kedélyek és a telep élete idillikus békecsendben folyik tovább. Pacsirta röpdős, énekel a levegőben és este a hold ezüstös fényében felcsendül a telep művésznőnek hegedűjén a poétikus szerelmi dal. Majd szépen fotografált képekben: romantikus erdő a domboldalon, szerelmi jelenet, Szőke Démon, aki elcsábítja a szorgalmas férjet. Mindezekre ráadásul egy rettenetes szárazság, amely a termést elpusztítással fenyegeti. A telep fejelemé szétbomlóban és maga a vezér, a becsületes férj is szőke vámpirjával igyekszik az éj leple alatt meglógni a következmények elől. Szőkés közben felébred benne a lelkiismeret és a telep közelében lévő patak partján látja, hogy nem kell még minden reményt elveszteni. A patak vizét 3—4 napig megfeszített éjjel-nappali munkával a földjükre lehetne vezetni és így megmenthetnék a termést. Otthagynak szőke démonát, visszaharognak a telepre, fölveri álmaikból az embereket, csákányt, lapátot ragadnak s megkezdődik az életet jelentő vízvezető árok elkészítésének pokoli tempójú munkája. A film ez a része felejthetetlen. Tökéletes remekmű. A közös munka, a közös akarat, a közös siker istenítése.

Izzadó, félmeztelen testek, szünet nélküli dolgozó lapátok, magasba lendülő csákányok, az árok utjából kidöntött fák, a munkasorból ájultan kidőlő dolgozók avatják a munkát a nézők szemében az élet tartalmává. Itt már nincs ima, csak okos emberi ész, közös munka, akarat és lelkesedés, amely legyőzi a természetet.

A film tendenciája az, hogy a mai nehéz helyzetben is sikeresen küzdhet a megélhetésért az, akinek erős akarat van és szereti a munkát. De itt egy kis hiba és lehetetlenség csuszott a filmbe. Nehezen képzelheti el egy normális agyu ember, hogy az Amerikai Egyesült Államok 14 millió kilátástalan életet élő munkanélkülijét ilyen nemlétező Gazdag Nagybácsikkal és elhagyott földbirtokokkal lepné meg a „jóságos gondviselés”.

Kiss István

Olvasóink figyelmébe!

A tartalomban jelzett B. L. L.: A polgári nő mai helyzete című cikk technikai okokból lapunk ezen számából kimaradt.

A szerkesztőség.

FOLYÓÍRAT-SZEMLE

W.: Das stumme Deutschland
redet. Egy Svájcban élő német újságíró, W., évtizedes távollét után felkereste szülőföldjét, hogy közvetlen tapasztalatból a Harmadik Birodalomban élő volt iskolatársaival folytatott beszélgetésekből nyerhessen betekintést a német közép-

rétegek tényleges helyzetébe. Az alábbiakban W. egy nagy német kiadvállalat nemzeti szocialista lektorával folytatott beszélgetésének egy részét közöljük, aki-ről joggal tehető fel, hogy minden túlzás nélkül jellemzi a barna kulturviszonyokat: „...Álmélkodva meredtem a lektor